

Halu vaikuttaa hyvinvointialueen asioihin ajoi käyttämään ääntä aluevaaleissa – epäluottamus politiikkaan sai jäämään kotiin

Yhdeksän kymmenestä äänestäneestä arvioi, että vaikuttaminen hyvinvointialueen asioihin (91 %) ja äänestämisen kokeminen kansalaisvelvollisuudeksi (88 %) vaikuttivat vaaliurnille lähtemiseen ainakin jonkin verran. Tämä käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksesta. Lähes joka toinen (45 %) urnilla käynyt piti velvollisuutta äärimmäisen ratkaisevana perusteena lähteä äänestämään. Tämä äänestysnormi oli voimakas kaikissa ikäluokissa. Myös nuorista valtaosa piti kuntavaaleissa äänestämässä käymistä kansalaisvelvollisuutena, ikääntyneet kuitenkin paljon voimakkaammin.

Muita merkittäviä äänestämään ajavia tekijöitä olivat halu tukea jotakin ehdokasta (83 %), hyvän ehdokkaan löytyminen (82 %), tunne äänen vaikuttavuudesta vaalin lopputulokseen (81 %) ja pyrkimys tukea mieluisinta puoluetta (77 %). Vailla merkitystä ei ollut myöskään halu vaikuttaa sote-uudistuksen etenemiseen (74 %). Enemmistö (57 %) arvioi myös, että äänestämällä aluevaaleissa pystyi vaikuttamaan koko valtakuntaa koskeviin asioihin, ei ainoastaan hyvinvointialueen ja maakunnan olosuhteisiin.

Tuloksista käy ilmi myös se, että eri tahojen suosituksilla ja kehoituksilla ei ollut merkittävää vaikutusta siihen, että lähdettiin äänestämään. Tätä ei ollut myöskään puolueiden toiminta aluevaalin alla, esimerkiksi hallituksen päätökset, puolueiden väliset jännitteet jne. Kaksi viidestä äänestäneestä arvioi puolueiden viime aikojen toiminnan ja kannanottojen vaikuttaneen jonkin verran ja vain kymmenesosa erittäin paljon.

Puolueiden kannattajien välillä on eroja

Jokaista puoluetta äänestäneiden mielestä velvollisuusnormi vaikutti paljon siihen, että lähdettiin äänestämään. Kaikkien puolueiden tukijoiden mielestä keskeisiä olivat myös tunne äänen vaikuttavuudesta hyvinvointialueen asioihin ja aluevaalin lopputulokseen.

SDP:n äänestäjät korostivat muita enemmän sitä, että äänestämällä voi vaikuttaa vaalin lopputulokseen ja hyvinvointialueen asioihin. He myös korostivat tukea hallitukselle ja sote-uudistukselle.

Perussuomalaisia äänestäneitä ajoi muita useammin vaaliurnille halu vastustaa hallitusta, hyvän ehdokkaan löytyminen ja tuki omalle puolueelle. Myös puolueiden toiminta ja kannanotot viime aikoina ennen vaaleja näyttää vaikuttaneen.

Kokoomuksen kannattajien motiivina lähteä äänestämään olivat hallituksen toimien vastustaminen, mahdollisuudet vaikuttaa yleensä koko maata koskeviin asioihin selkeä halu tukea omaa puoluetta.

Keskustan kannattajat pitivät keskimäärää tärkeimpinä vaikuttimina monia asioita. Näihin kuului velvollisuuden tunnetta, hyvän ehdokkaan tukemista, vaikuttamista maakunnan asioihin ja sote-uudistuksen etenemiseen sekä tapaanestämistä.

Vihreiden äänestäjien taustavaikuttimena oli keskimäärää useammin halu tukea vihreää aatetta ja puoluetta sekä maan hallitusta. Vihreiden kannattajat odottivat myös itse hyötyvänsä äänestämisestä.

Vasemmistoliiton kannattajia ajoi äänestämässä käymiseen myös monet eri tekijät. Keskimäärää useammin tärkeitä asioita olivat halu tukea aatetta, puoluetta ja hallitusta sekä usko äänestämisen vaikuttavuuteen hyvinvointialueen asioissa. Puolueen kannattajat arvioivat muita useammin myös, että äänestämisestä oli itselle hyötyä.

Epäluottamus politiikkaan ja selkeiden vaihtoehtojen puute olivat merkittävimmät syyt jättää äänestämättä

Neljännes (26 %) aluevaaleissa nukkuneista kertoi, että äänestämättä jättäminen oli itsestään selvää. Kolmannes (32 %) sanoi äänestämisen käyneen mielessä, muttei harkinnut sitä vakavasti. Kaksi viidestä (29 %) puolestaan harkitsi vakavasti äänestämässä käymistä.

Mitkä sitten olivat syyt jättää äänestämättä? Tätä selvitettiin esittämällä 18-kohtainen lista mahdollisista syistä. Kunkin vaikutusta pyydettiin arvioimaan erikseen kuusiportaisella asteikolla. Merkittävimmät yksittäiset äänestämättömyyden syyt olivat epäluottamus politiikkaa kohtaan (72 % vaikutti ainakin jonkin verran), ei riittävää syytä lähteä äänestämään (63 %), puolueiden kyvyttömyys tarjota selkeitä vaihtoehtoja nykymeiningille (62 %) ja vaikeus löytää sopivaa ehdokasta (61 %).

Muihin tärkeisiin syihin kuului se, että äänestämällä ei pysty vaikuttamaan oman alueen asioihin (58 %). Enemmistö (57 %) arvioi, että sote-uudistus hämmensi niin, että ei kyennyt äänestämään. Joka toinen (52 %) uskoi, että äänellä ei ollut merkitystä vaalin lopputuloksen kannalta.

Huonoa ehdokasasettelua ja hankaluuksia löytää sopiva puolue ei tunnustettu keskeisiksi syiksi jättää äänestämättä. Huonot ehdokkaat olivat ainakin jonkinlainen syy vain reilulle kolmannekselle (37 %). Se, että vaaleissa ei olisi ollut tarpeeksi menoa, meininkiä ja jännitteisyyttä ei osoittautunut myöskään isoksi verukkeeksi jättää äänestämättä (28 %).

Sopivan ehdokkaan ja puolueen löytäminen oli naisille isompi este kuin miehille. Naiset myös valittivat tiedonsaantiongelmia enemmän kuin miehet. Miehet korostivat naisia enemmän motivaatio-ongelmia ja kiinnostuksen puutetta. Miesten mielestä ei ollut hyvää syytä äänestää, sillä puolueet eivät kyenneet tarjoamaan selkeitä vaihtoehtoja ja vaalikiihkoa nostattavia jännitteitä.

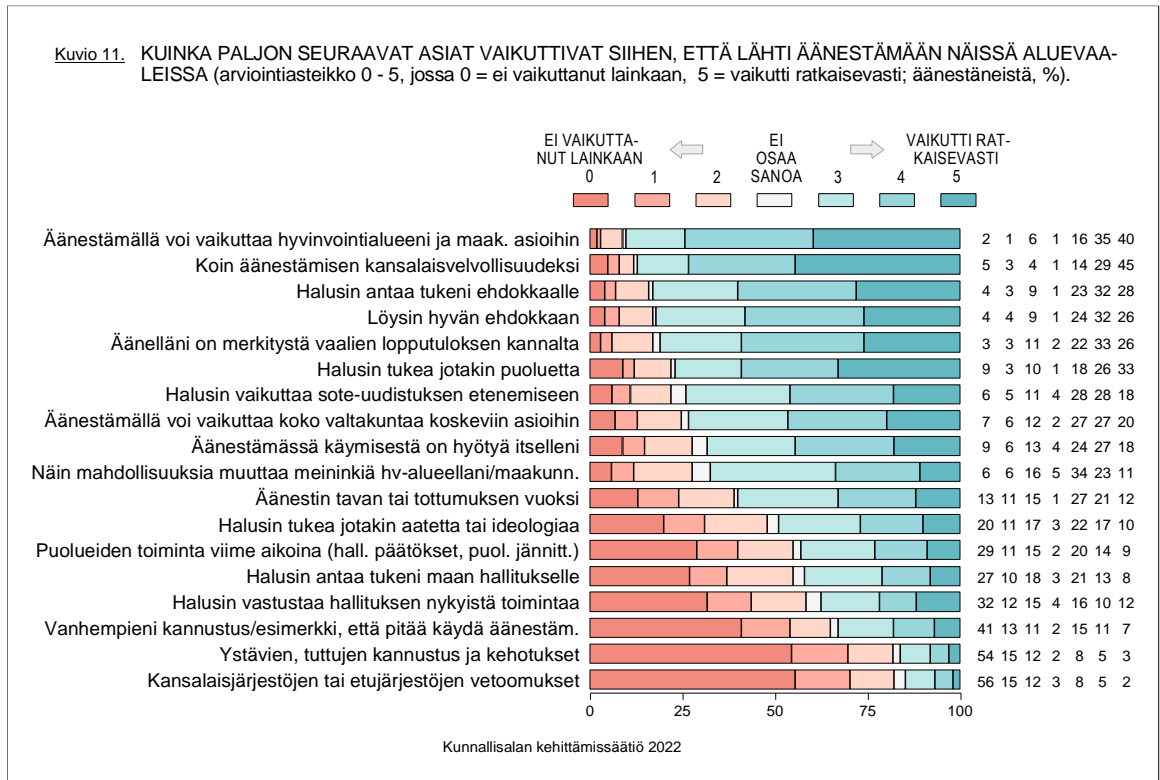
Nuorilla, 18–30-vuotiailla, oli useita syitä jättää äänestämättä. Nuoret valittivat ikääntyneitä enemmän huonoa ehdokasasettelua, vaikeuksia löytää sopivaa puoluetta. He myös kokivat, että asiat hoituvat hyvin ilman heidän ääntään. Huomattava osa heistä katsoi, ettei vain viitsinyt lähteä äänestämään, koska ei ollut tarpeeksi menoa ja kiihokkeita. Ikääntyneet, yli 60-vuotiaat, korostivat sitä, etteivät äänestämällä kykene riittävästi vaikuttamaan oman alueen ja koko maan asioihin.

Tutkimuksen toteutus

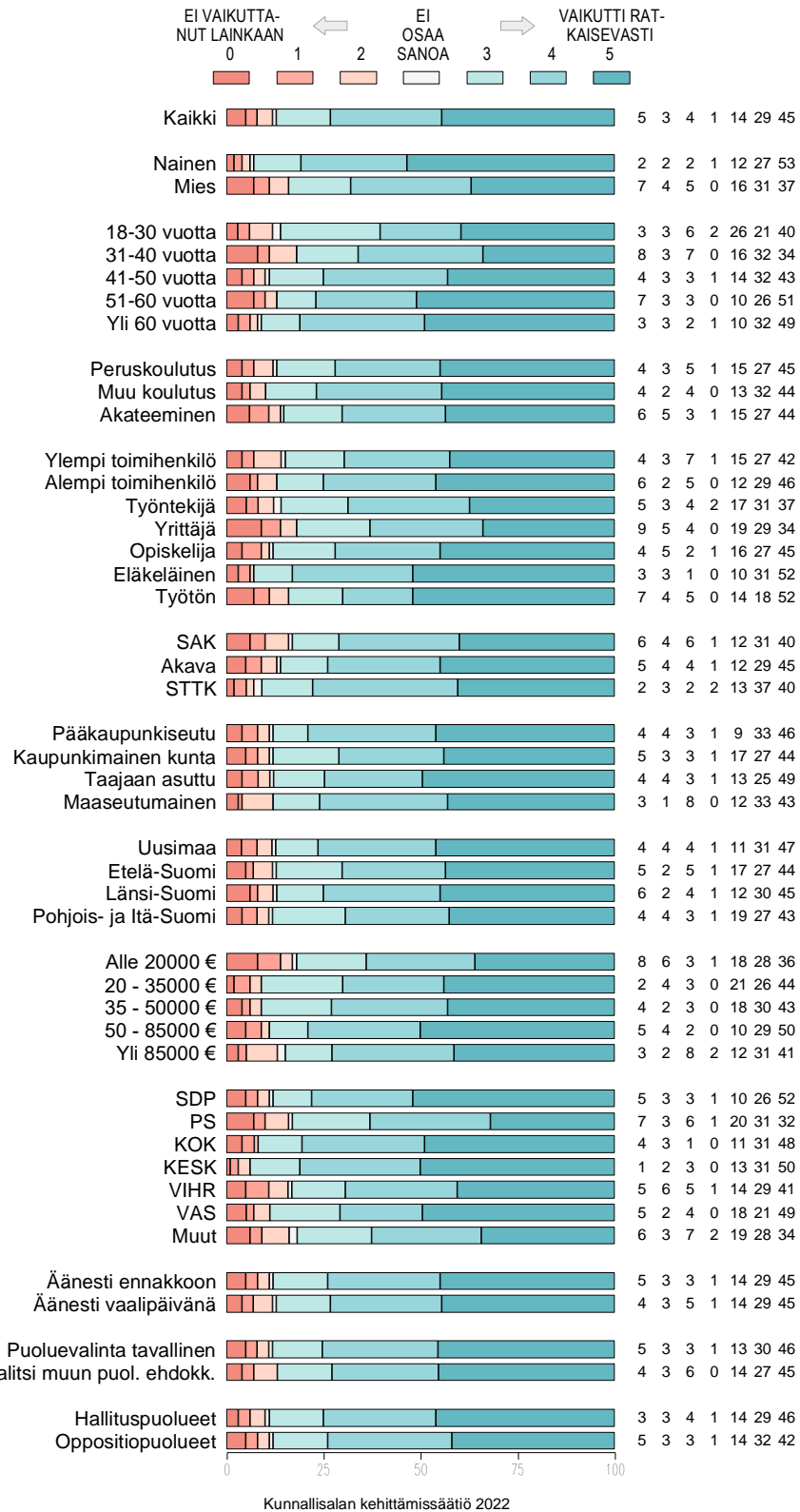
Kunnallissalan kehittämissätiön tuoreimmassa vuoden 2022 Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin äänestäjien näkemyksiä käydyistä aluevaaleista. Aluevaaleja lähestyttiin tiedustelemalla näkemyksiä äänestamisestä ja äänestämättömyydestä: Mitkä tekijät vaikuttivat äänestämään lähtemiseen ja äänestämättä jättämiseen. Aluevaaleissa äänestäneiltä tiedusteltiin syitä käydä äänestämässä ja vaaleissa nukkuneilta vastaavasti syitä jättää äänestämättä.

KAKS- Kunnallissalan kehittämissätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 28.1. – 2.2.2022. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.398. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata ja Helsinkiä lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

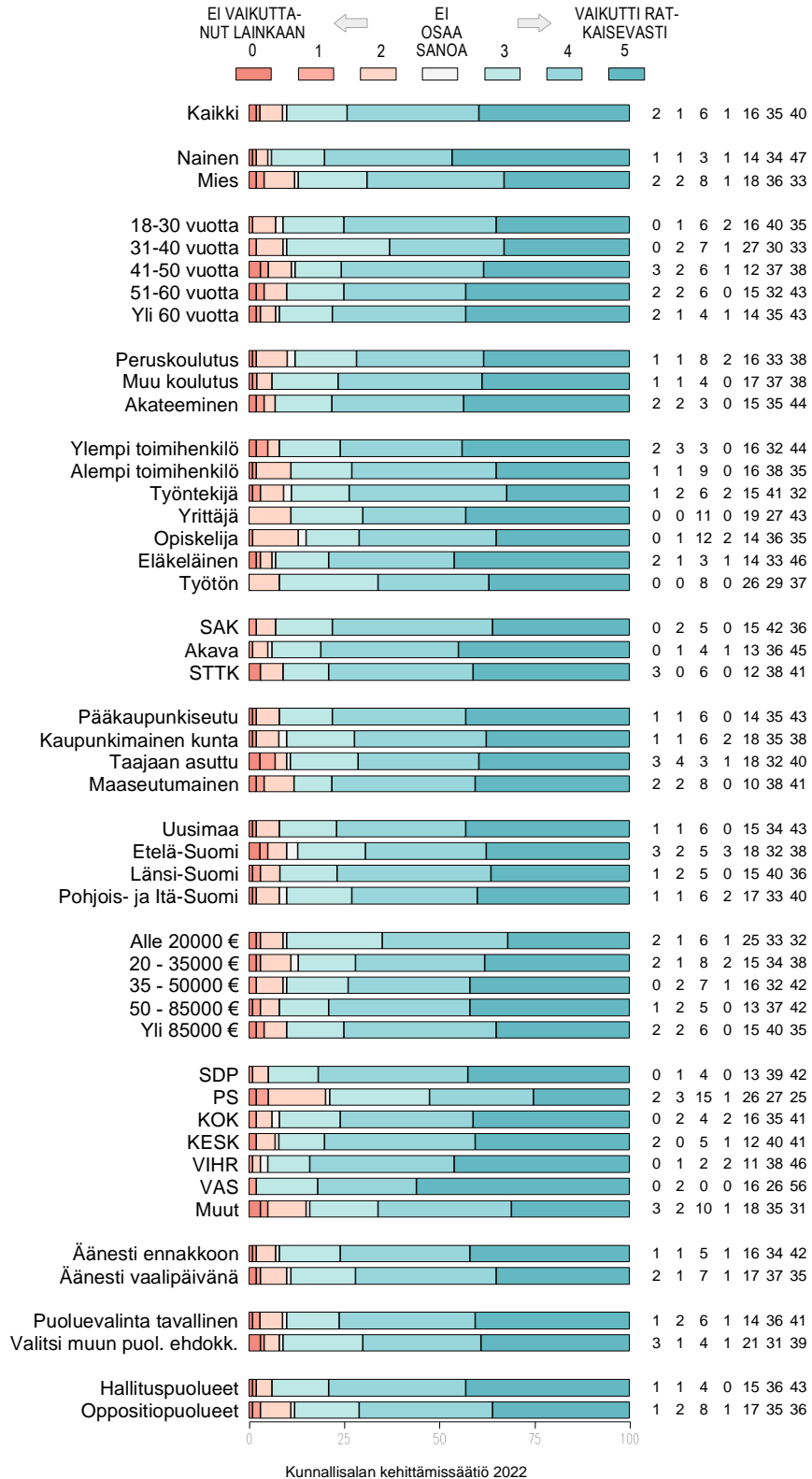
Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087.

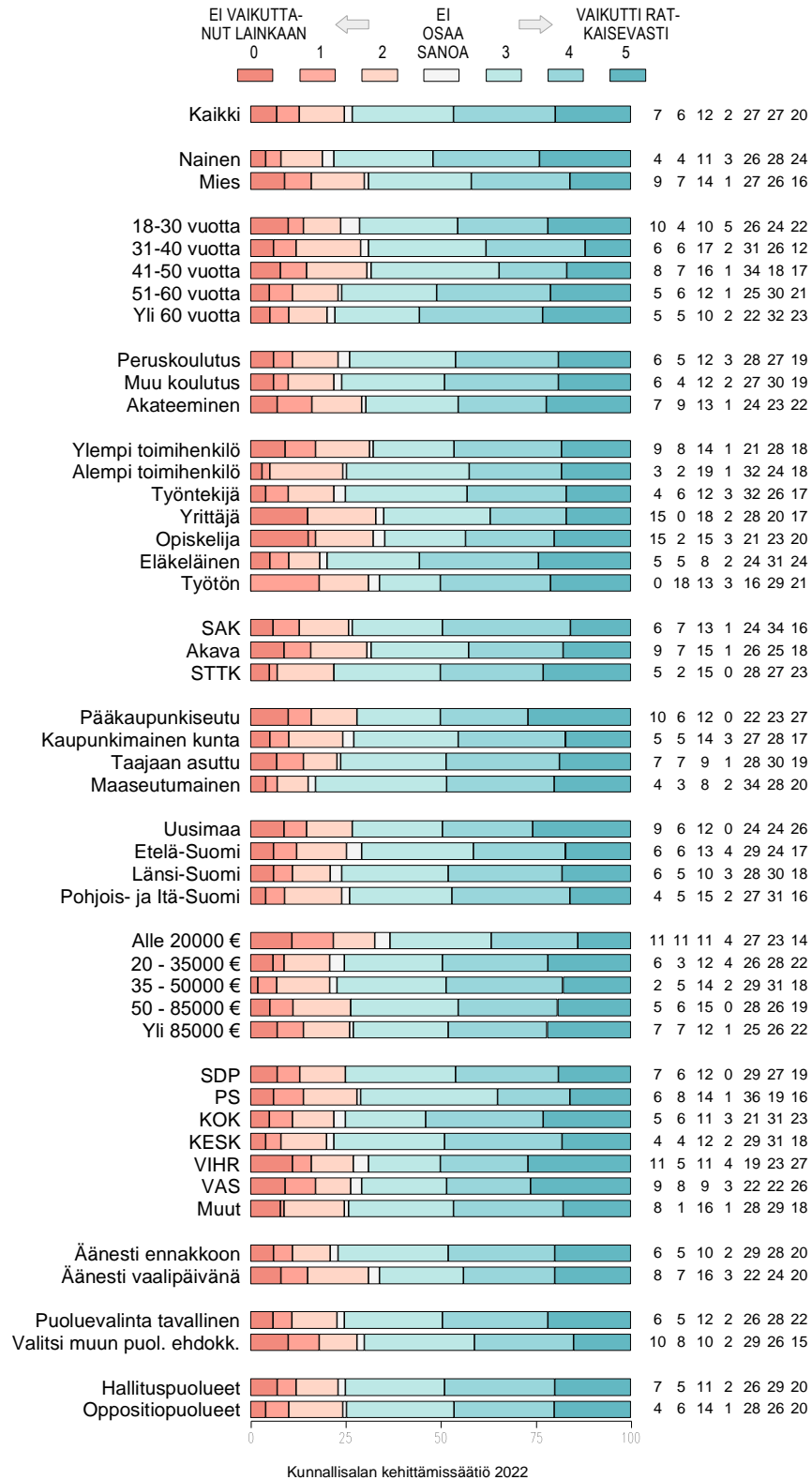
Kuvio 11-1. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: KOIN ÄÄNESTÄMISEN KANSALAISELVOLLISUUDEKSI (äänestäneistä, %).

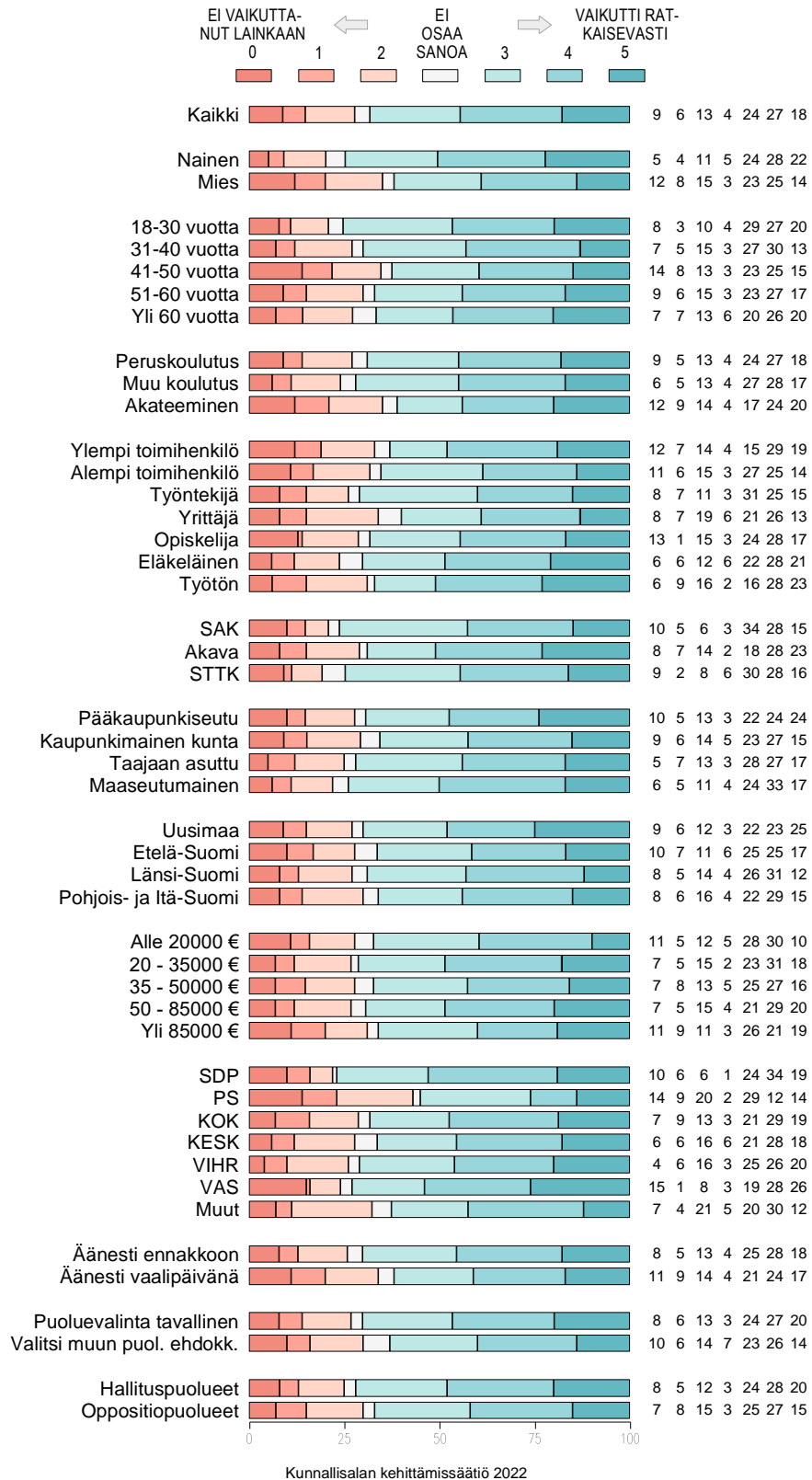
Kuvio 11-2. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: ÄÄNESTÄMÄLLÄ VOI VAIKUTTAA HYVINVOINTIALUEENI JA MAAKUNTANI ASIOIHIN (äänestäneistä, %).

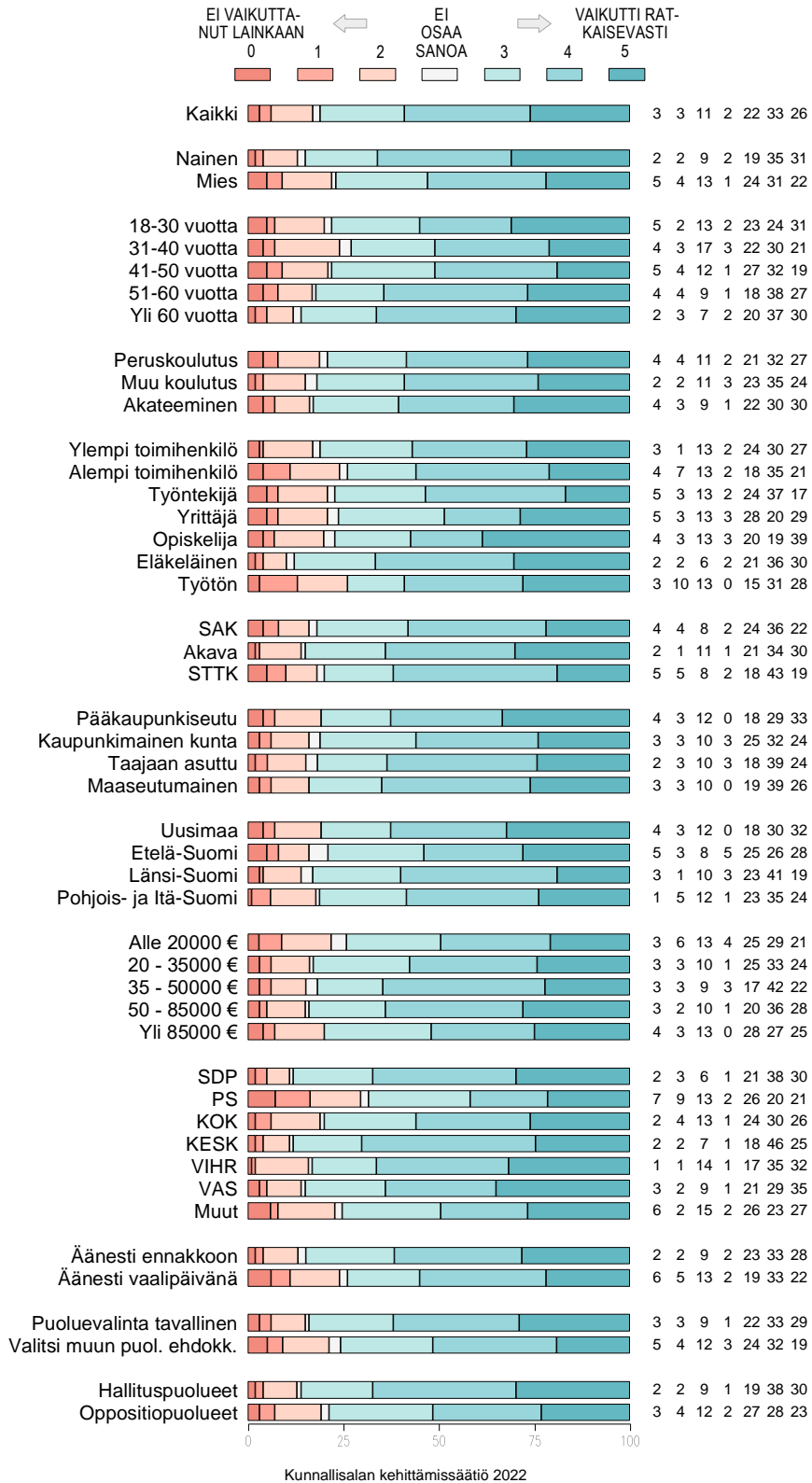
Kuvio 11-3. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: ÄÄNESTÄMÄLLÄ VOI VAIKUTTAA KOKO VALTAKUNTAA KOSKEVIIN ASI-OIHIN (äänestäneistä, %).

Kuvio 11-4. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: ÄÄNESTÄMÄSSÄ KÄYMISESTÄ ON HYÖTYÄ ITSELLENI (äänestäneistä, %).

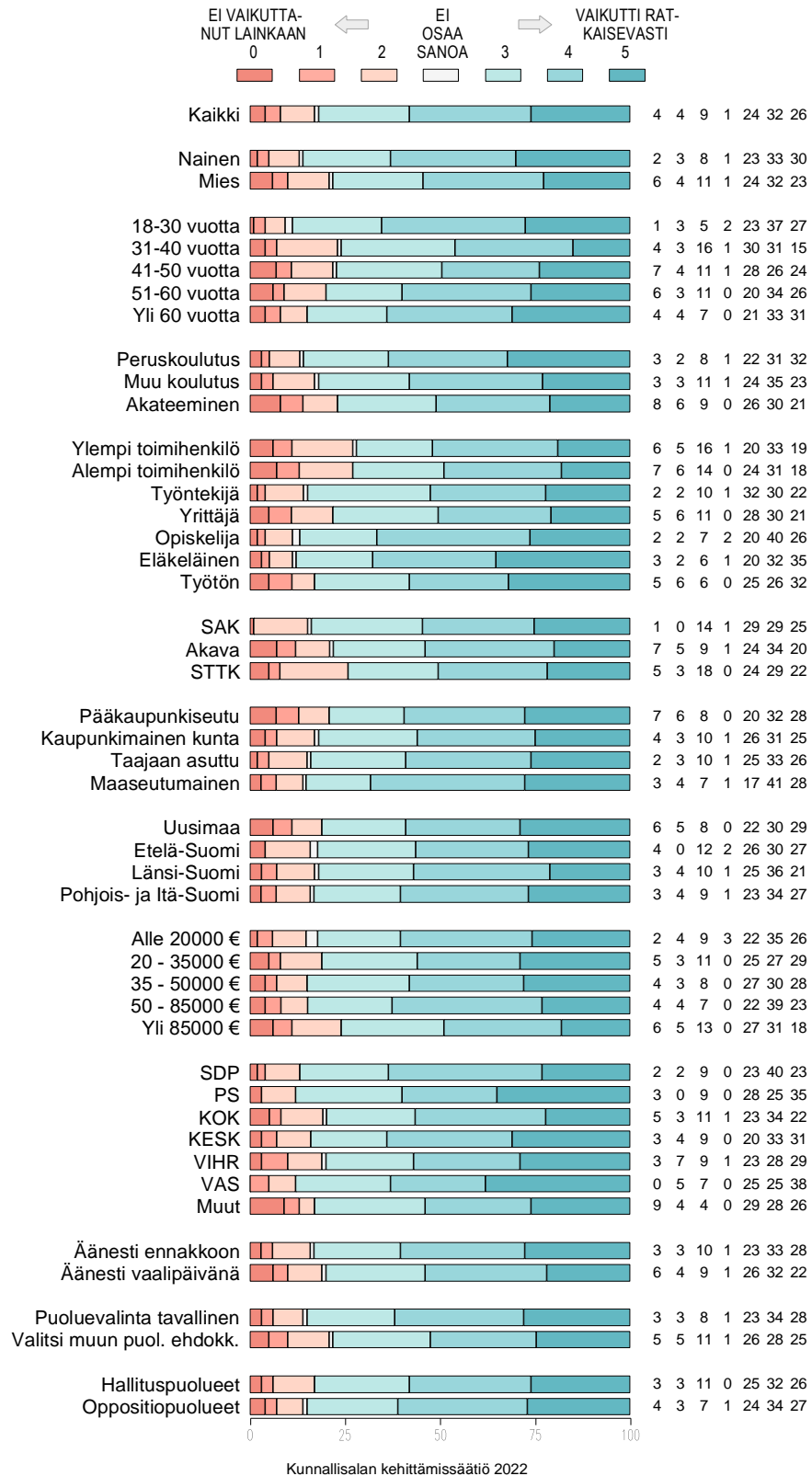

Kuvio 11-5. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: ÄÄNELLÄNI ON MERKITYSTÄ VAALIEN LOPPUTULOKSEN KANNALTA (äänestäneistä, %).

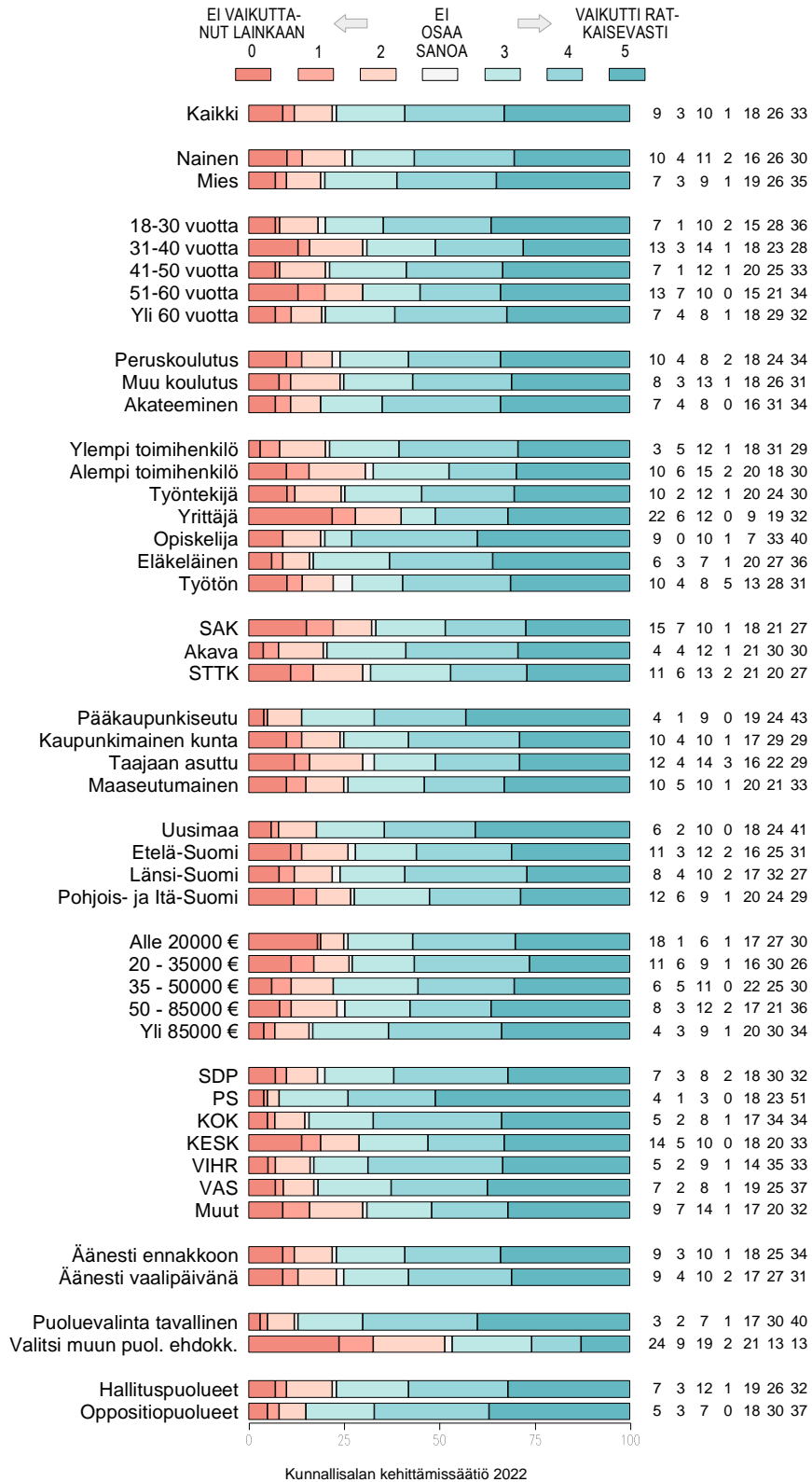

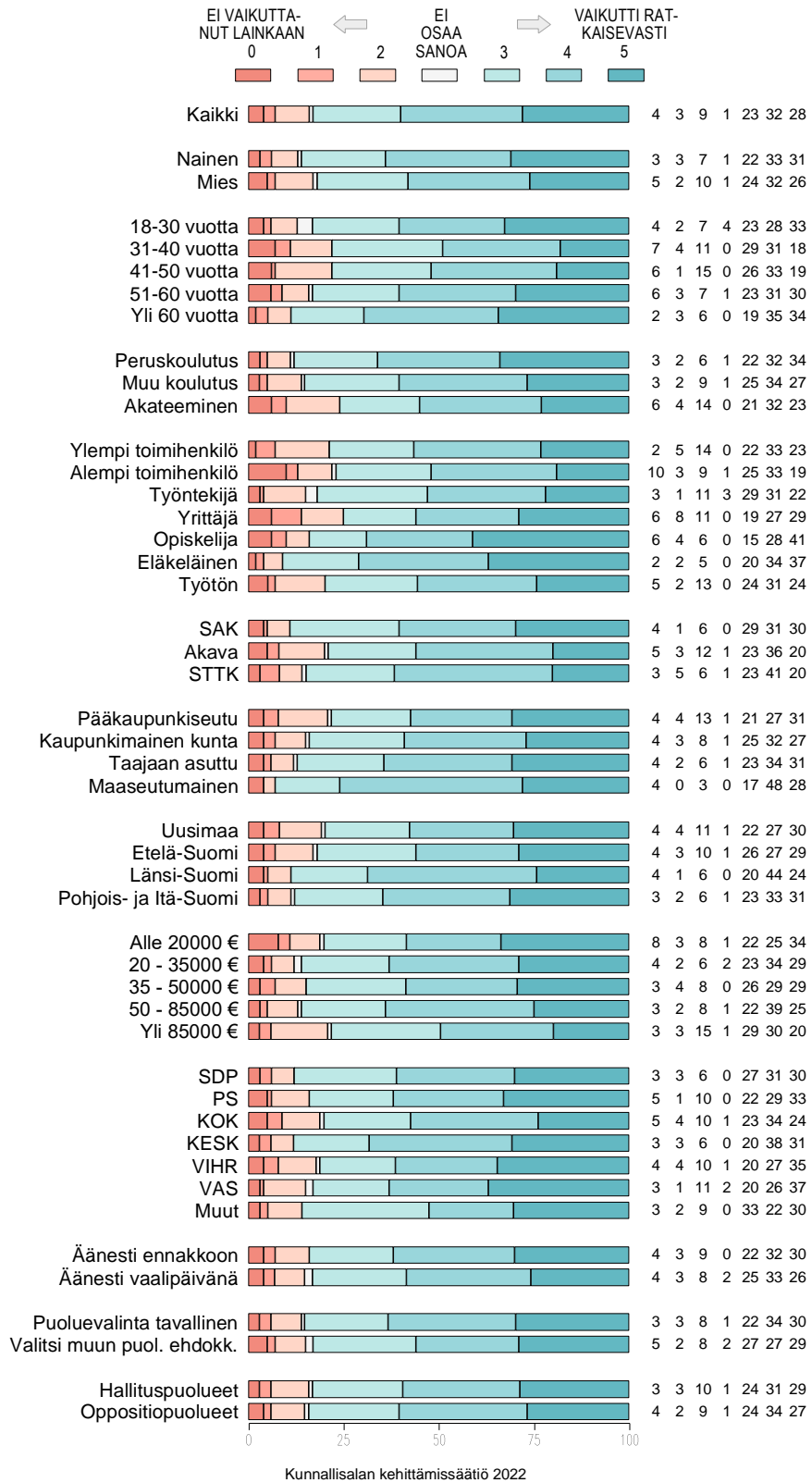
Kuvio 11-6. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: LÖYSIN HYVÄN EHDOKKAAN (äänestäneistä, %).

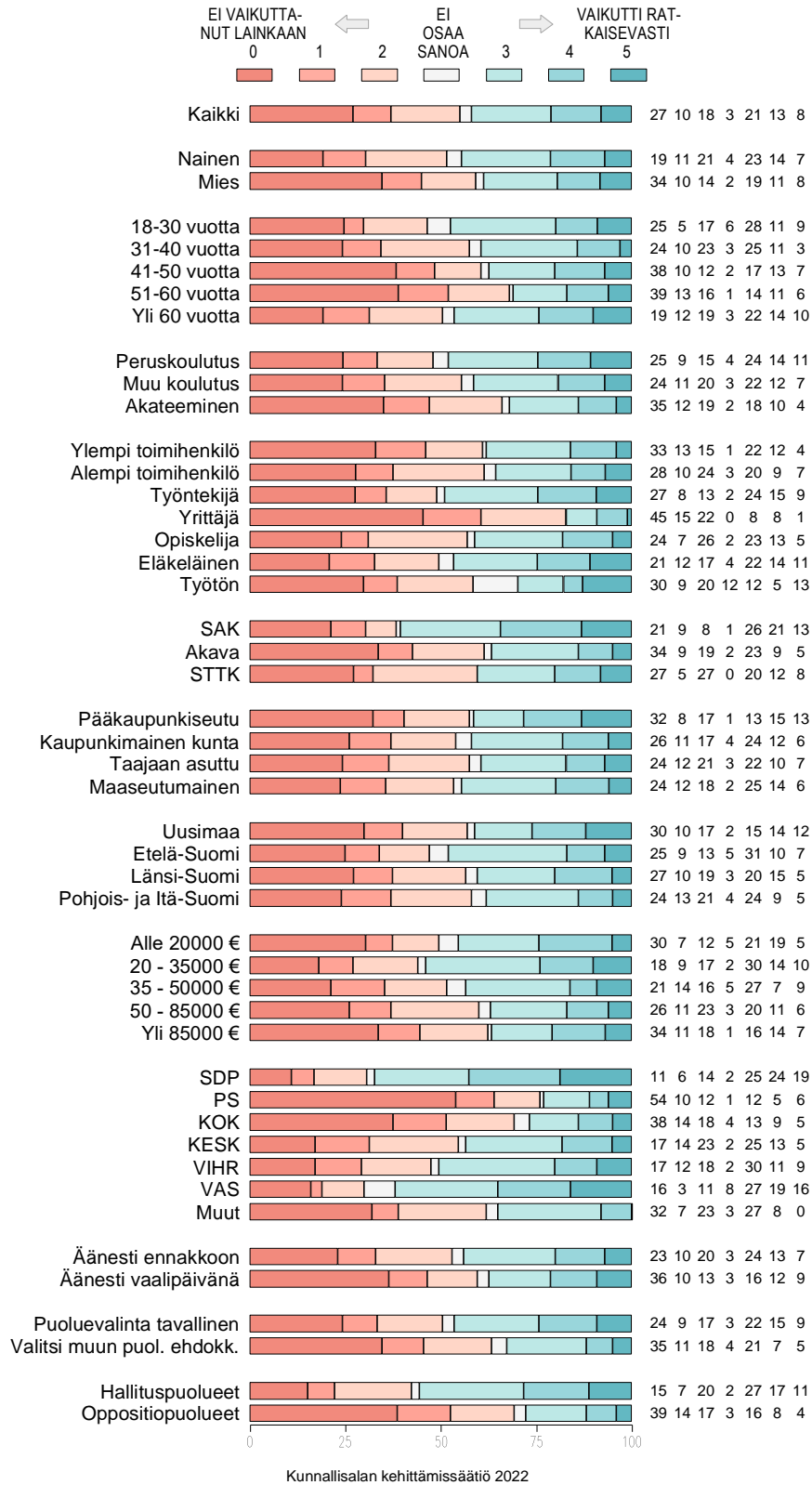
Kuvio 11-7. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: HALUSIN TUKEA JOTAKIN PUOLUETTA (äänestäneistä, %).

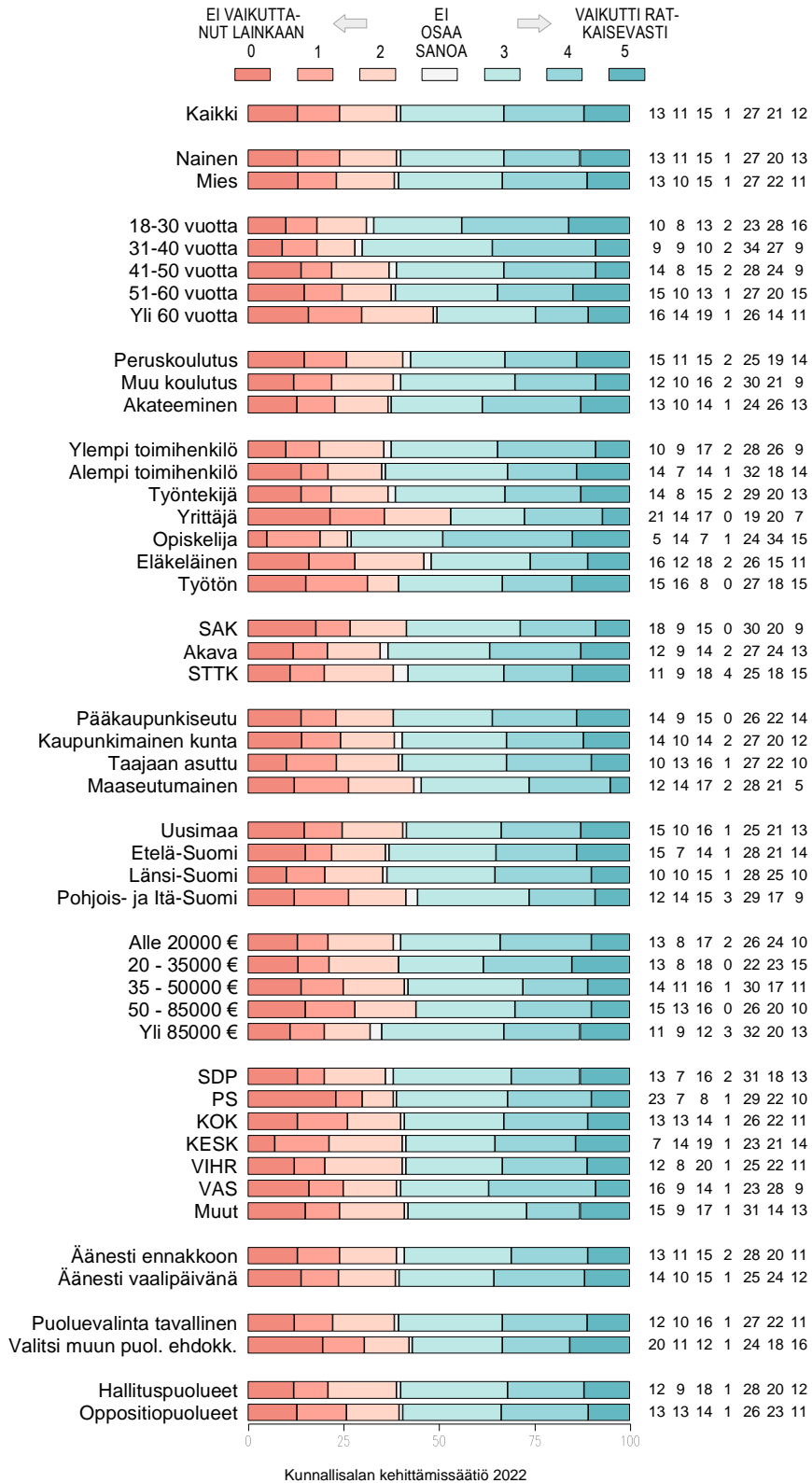
Kuvio 11-8. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: HALUSIN ANTAA TUKENI EHDOKKAALLE (äänestäneistä, %).

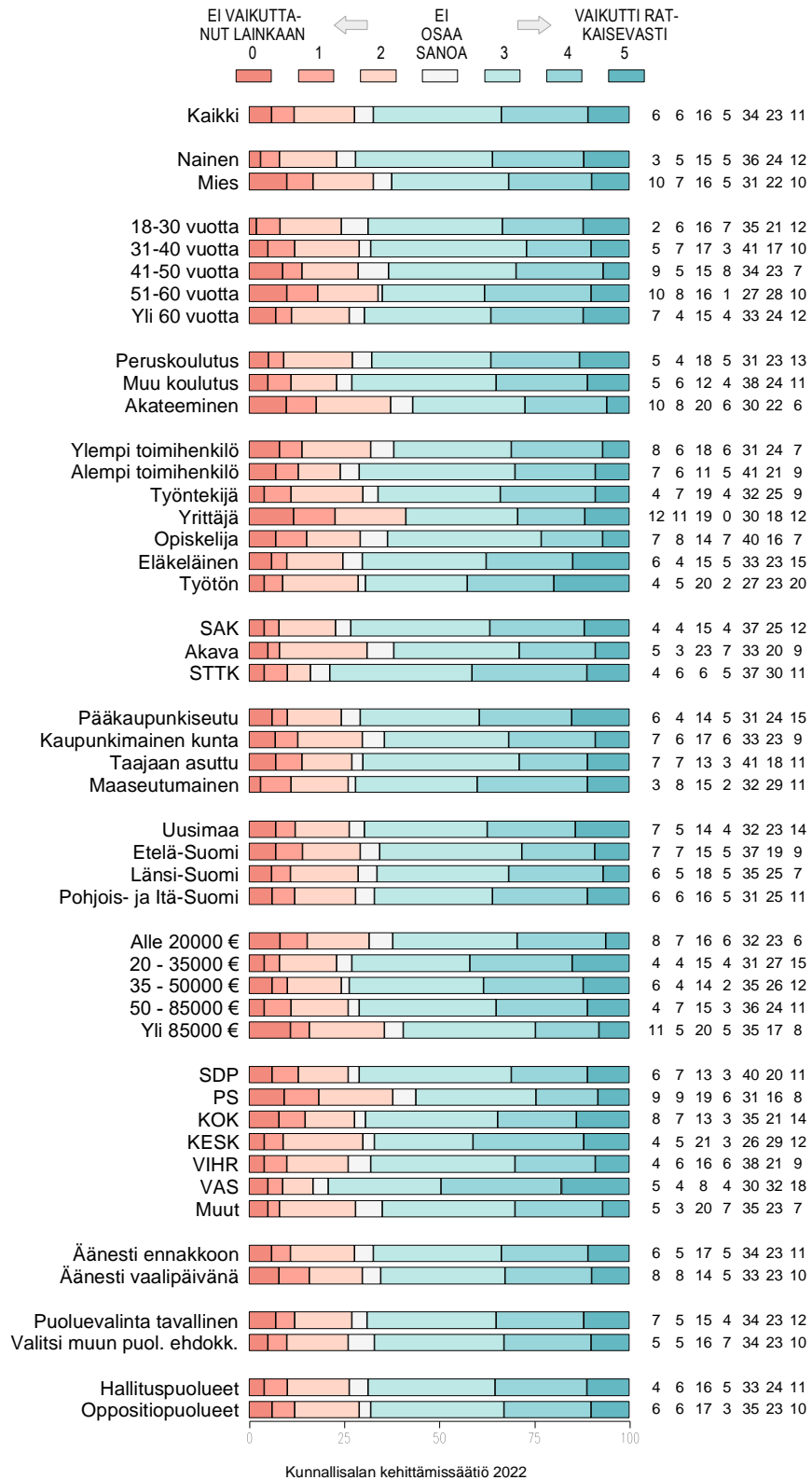
Kuvio 11-9. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: HALUSIN ANTAA TUKENI MAAN HALLITUKSELLE (äänestäneistä, %).

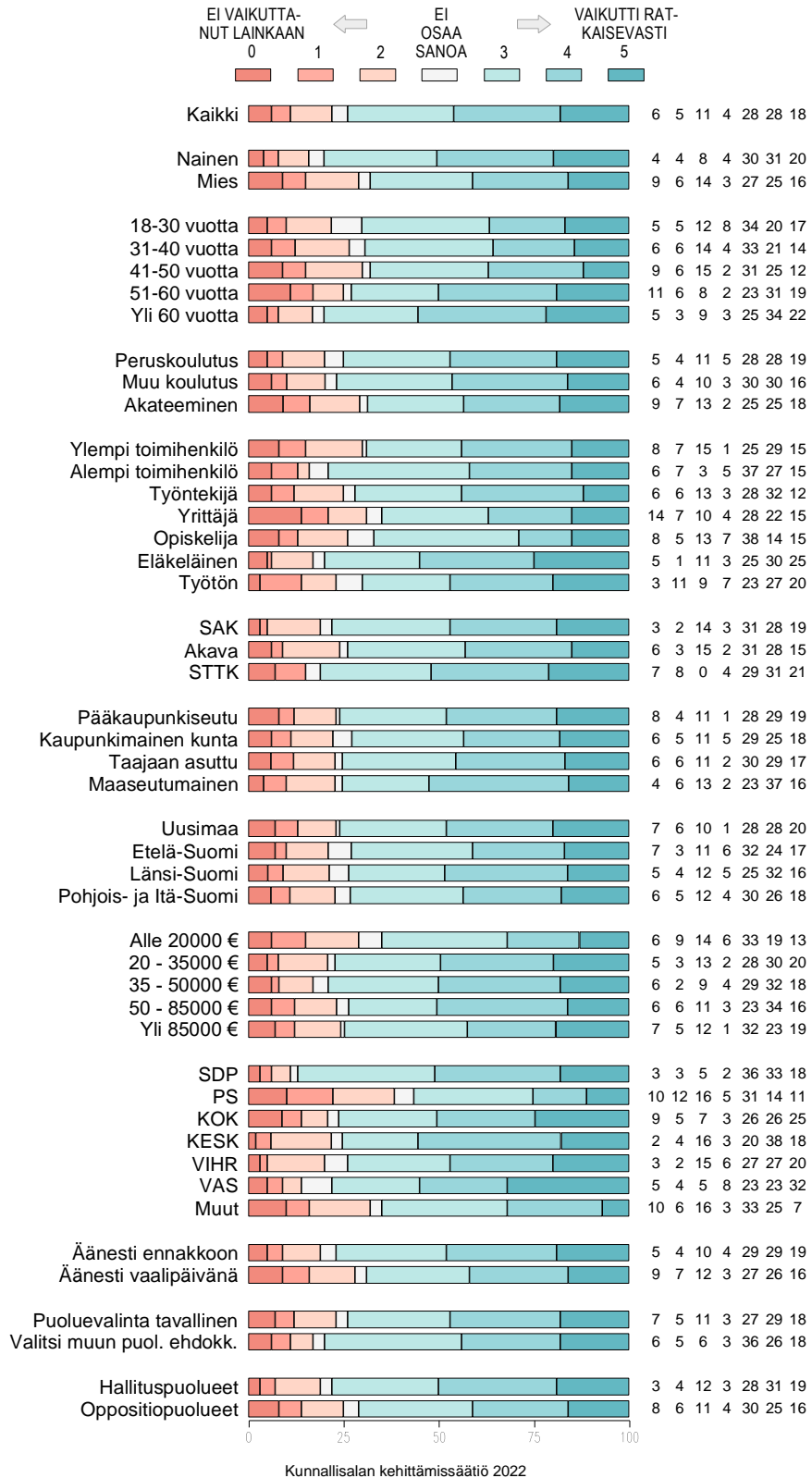
Kuvio 11-10. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: ÄÄNESTIN TAVAN TAI TOTTUMUKSEN VUOKSI (äänestäneistä, %).

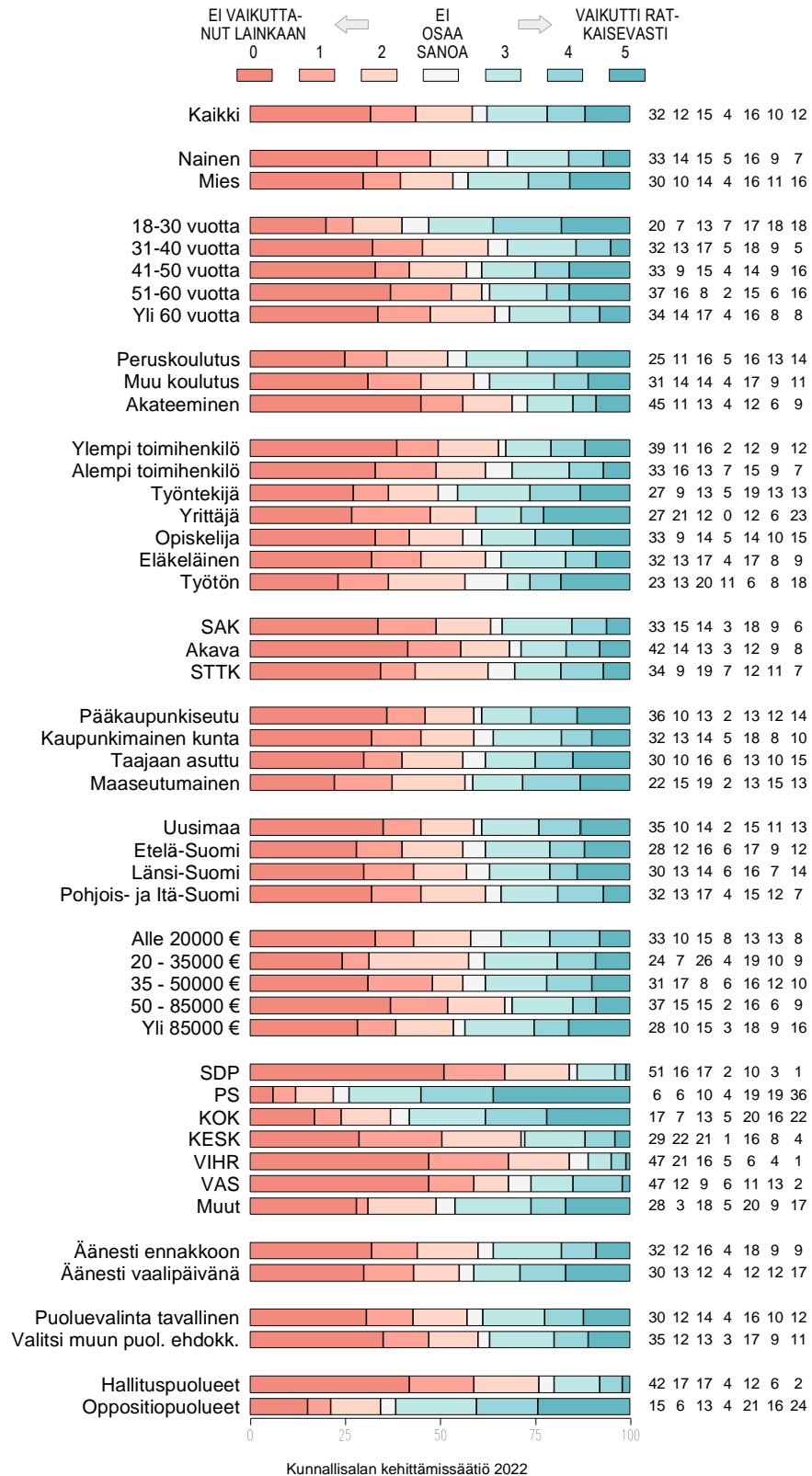
Kuvio 11-11. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: NÄIN MAHDOLLISUUKSIA MUUTTAA MEININKIÄ HYVINVOINTIALUEELLANI/ MAAKUNNASSANI (äänestäneistä, %).

Kuvio 11-12. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: HALUSIN VAIKUTTAA SOTE-UUDISTUKSEN ETENEMISEEN (äänestäneistä, %).

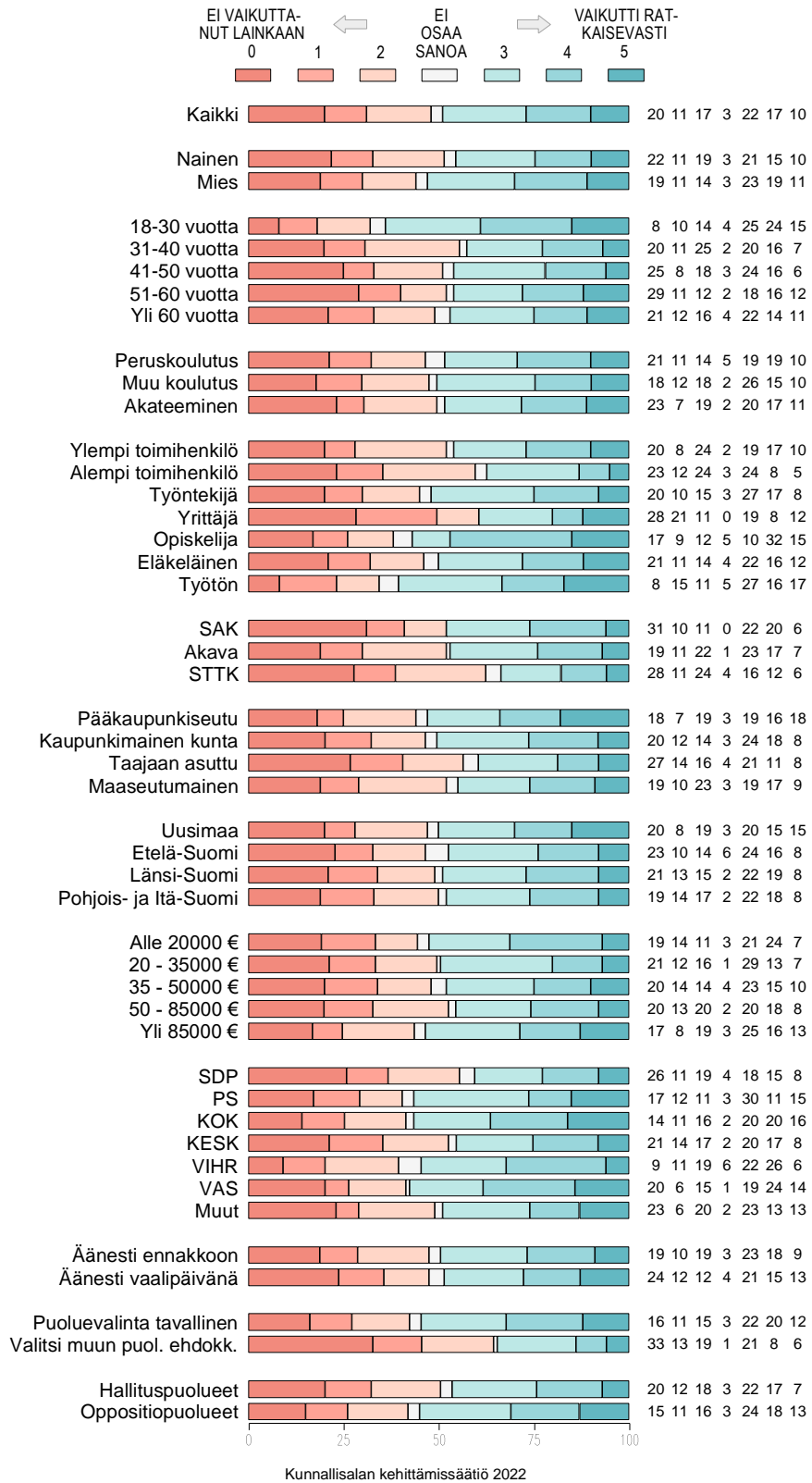

Kuvio 11-13. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: HALUSIN VASTUSTAA HALLITUKSEN NYKYISTÄ TOIMINTAA (äänestäneistä, %).

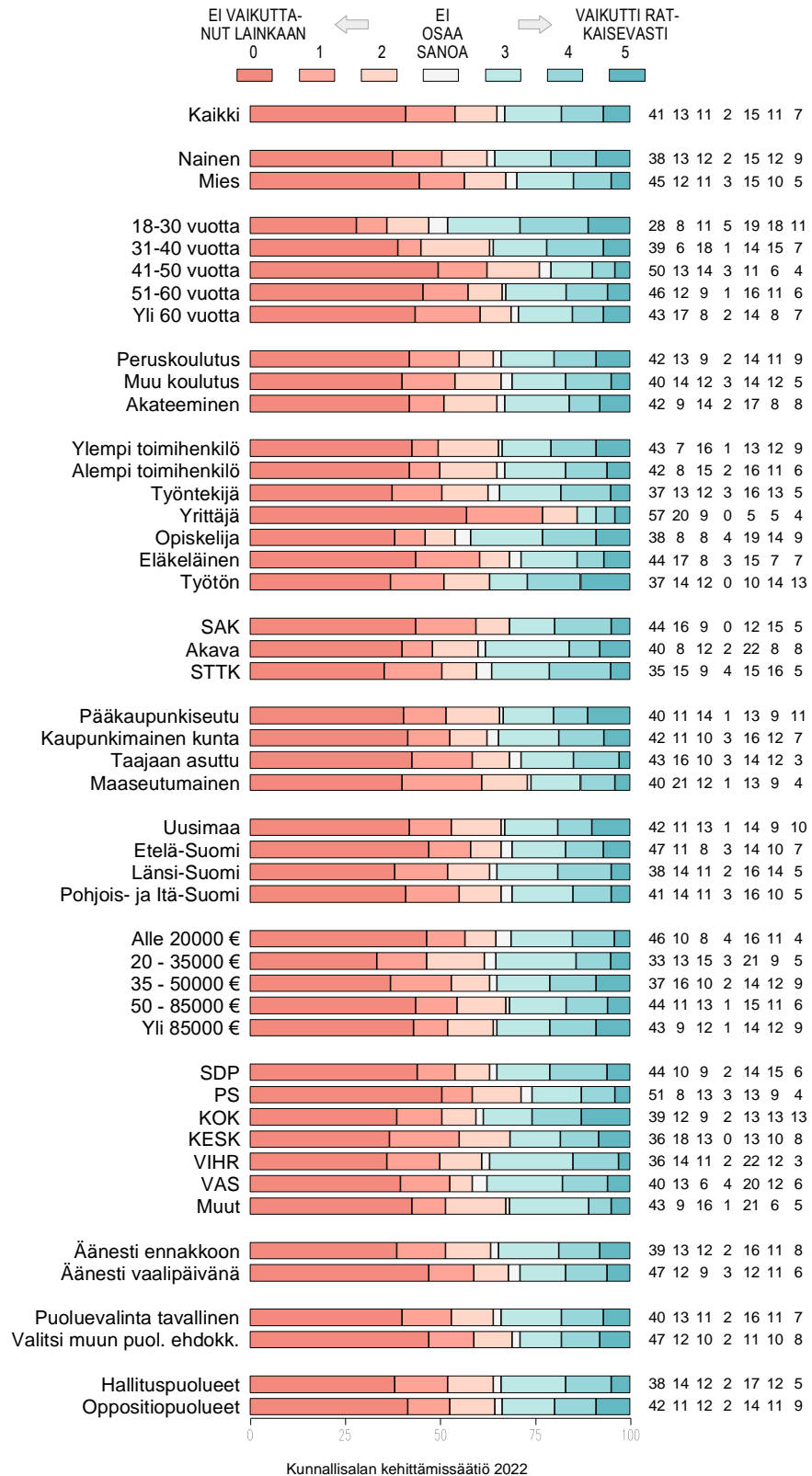

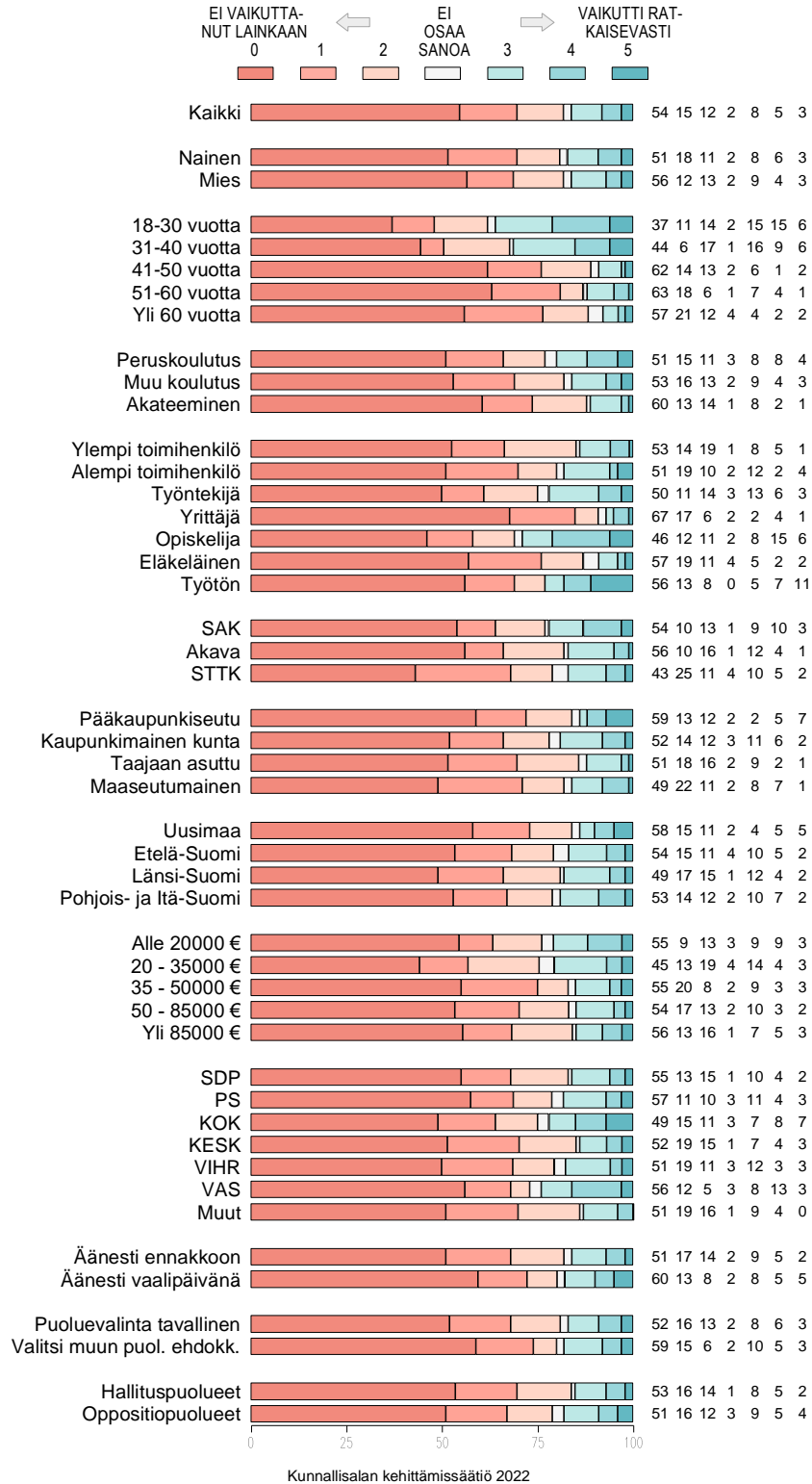
Kuvio 11-14. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: HALUSIN TUKEA JOTAKIN AATETTA TAI IDEOLOGIAA (äänestäneistä, %).

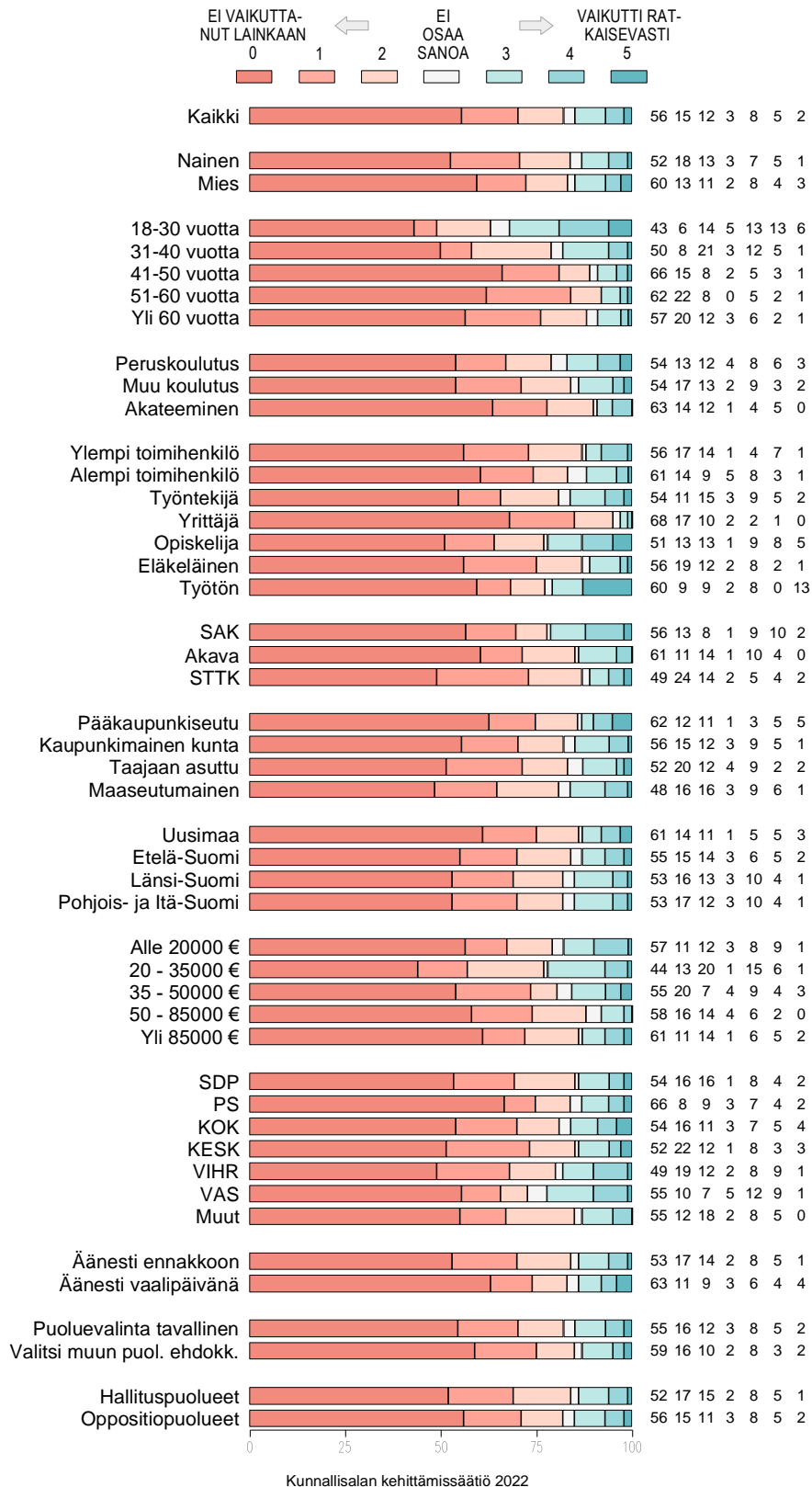
Kuvio 11-15. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: VANHEMPIENI KANNUSTUS TAI ESIMERKKI, ETTÄ PITÄÄ KÄYDÄ ÄÄNESTÄMÄSSÄ (äänestäneistä, %).

Kuvio 11-16. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: YSTÄVIEN, TUTTUJEN KANNUSTUS JA KEHOTUKSET (äänestäneistä, %).

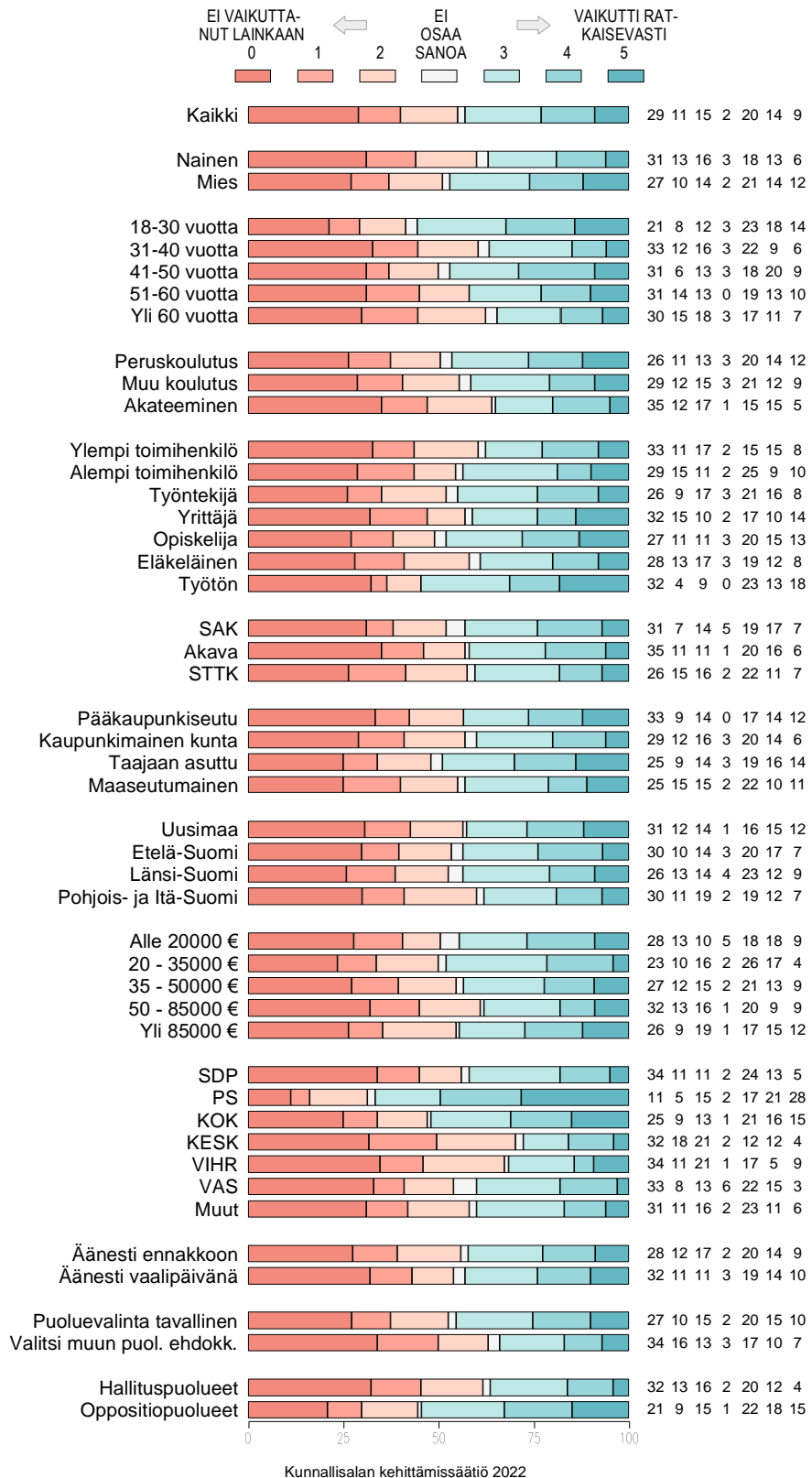

Kuvio 11-17. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: KANSALAISJÄRJESTÖJEN TAI ETUJÄRJESTÖJEN VETOOMUKSET (äänestäneistä, %).

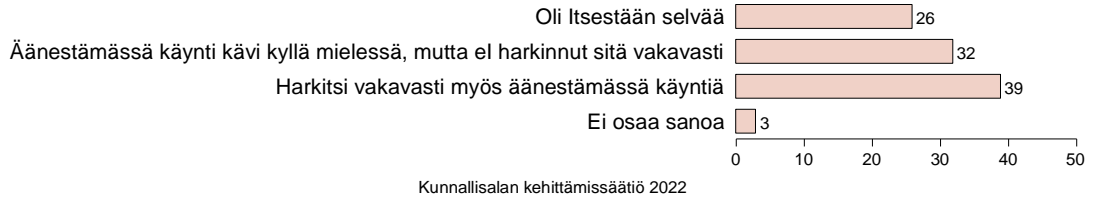
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2022

Kuvio 11-18. VAIKUTUS SIIHEN ETTÄ LÄHTI ÄÄNESTÄMÄÄN ALUEVAALEISSA: PUOLUEIDEN TOIMINTA VIIME AIKONA (hallituksen päätökset, puolueiden väliset jännitteet jne.) (äänestäneistä, %).

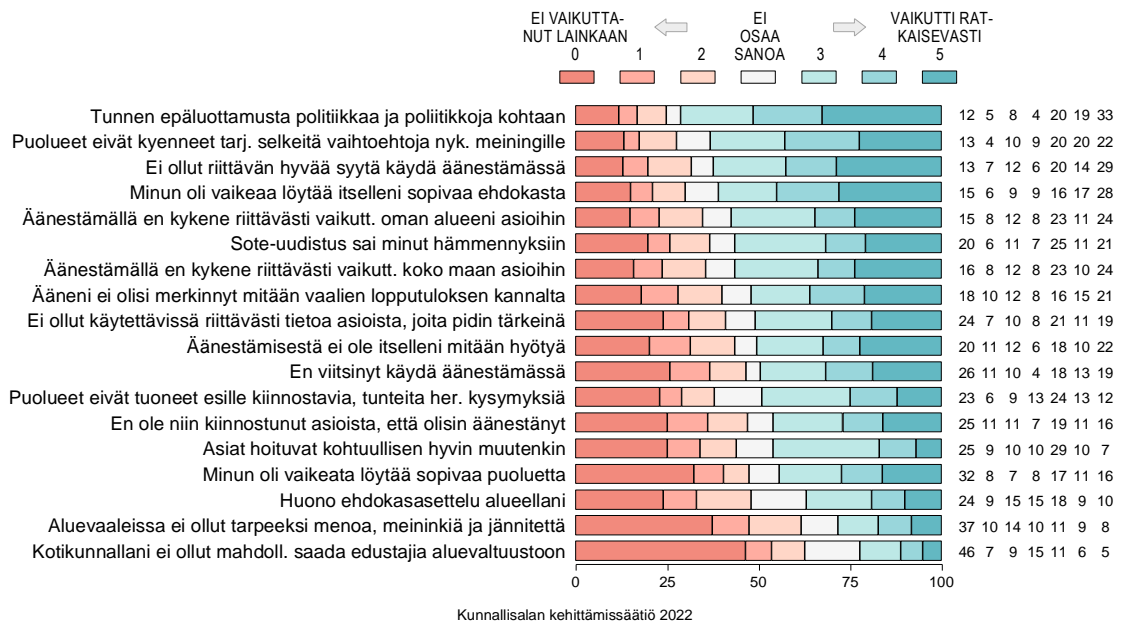

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2022

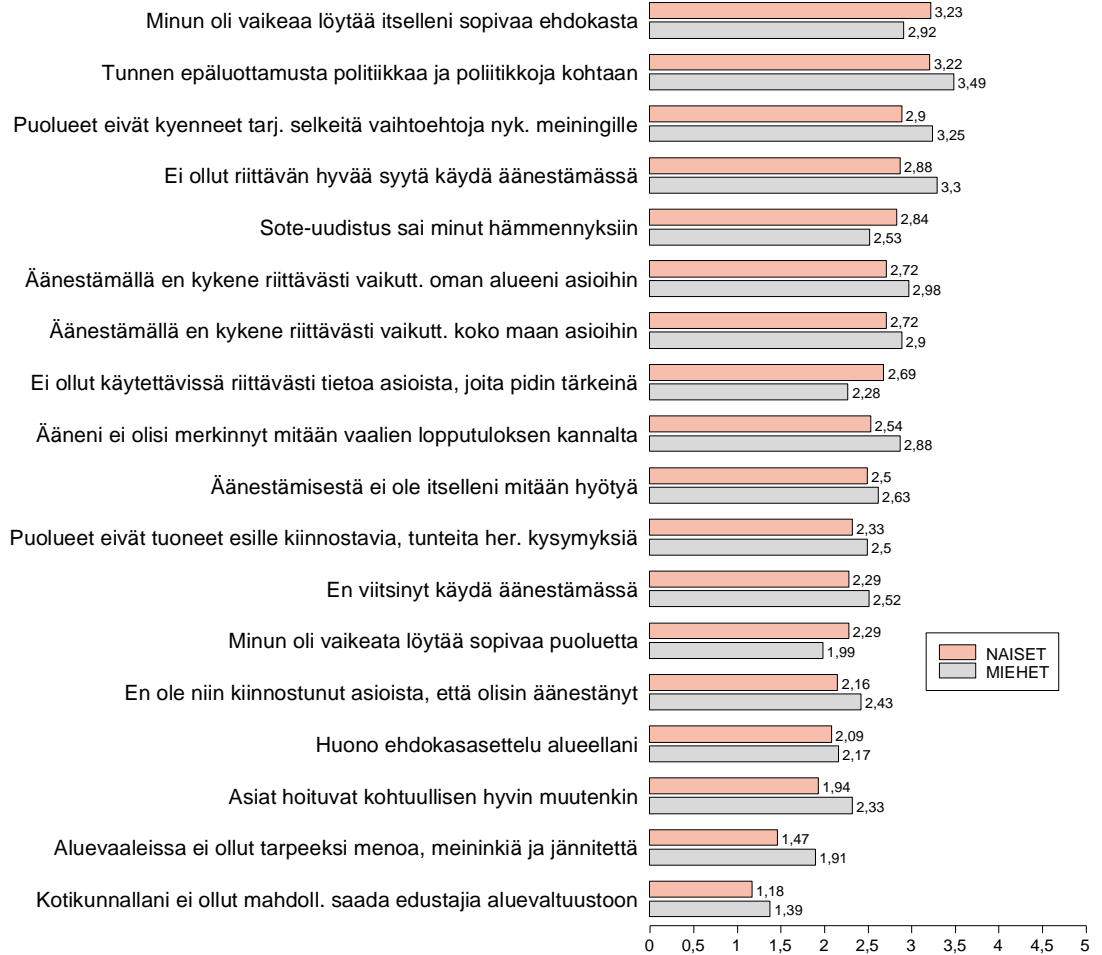
Kuvio 22. KUINKA ITSESTÄÄN SELVÄÄ ÄÄNESTÄMÄTTÄ JÄTTÄMINEN OLII ITSELLE (äänestämättömyyttä, %)

Kuvio 21. KUINKA PALJON SEURAAVAT ASIAT VAIKUTTIVAT SIIHEN, ETTÄ EI KÄYNYT ÄÄNESTÄMÄSSÄ ALUEVAALEISSA (arviointiasteikko 0 - 5, jossa 0 = ei vaikuttanut lainkaan, 5 = vaikutti ratkaisevasti; tekstejä osin lyhennetty; äänestämättä jättäneistä, %).

Kuvio 21s. KUINKA PALJON SEURAAVAT ASIAT VAIKUTTIVAT SIIHEN, ETTÄ EI KÄYNYT ÄÄNESTÄMÄSSÄ ALUEVAALEISSA (keskiarvot asteikosta 0 - 5, jossa 0 = ei vaikuttanut lainkaan, 5 = vaikutti ratkaisevasti; tekstejä osin lyhennetty; äänestämättä jättäneet).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2022

Kuvio 21i. KUINKA PALJON SEURAAVAT ASIAT VAIKUTTIVAT SIIHEN, ETTÄ EI KÄYNYT ÄÄNESTÄMÄSSÄ ALUEVAALEISSA (keskiarvot asteikosta 0 - 5, jossa 0 = ei vaikuttanut lainkaan, 5 = vaikutti ratkaisevasti; tekstejä osin lyhennetty; äänestämättä jättäneet).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2022